

Chester Beattyի գնումին՝ մազաղաթէ ձեռագրի մը, իր դրաղարանին թիւ 709ը, ուր վերոյիշեալ մեկնութիւնը կը դրաւ երկրորդ մասը, այսինքն է՝ 65 թուղթ: Ուրիշ՝ կու գայ այս ձեռագրերը. ահա-լասիկ՝ ինչ կը դրէ հեղինակը (էջ Ե). «Chester Beattyի ձեռագրերն վայրը կըր-նանք դուցէ Եղիպտոս դնել, ուրիշ՝ Bodmer պապիւրոսին հետ՝ հասած է Colo-gny-Genève: Որքան որ Bodmer պապիւ-րոսին հետ միացած էր առաքումին առի-թով, սակայն Chester Beattyի ձեռագրերը նոյն աղբիւրէն չի կրնար գալ: Գրութիւ-նը՝ աւետարանաւորի, համարելու է Ե. դարուն կէսին, կամ Զ-ին սկիզբները»:

Ասորական բնագրին երեւումը, արդեօք նսեմացուցած է հայ թարգմանութեան արժէքը. քա՛ւ լիցի. ո՛չ միայն հայկական թարգմանութիւնը ծառայած է կարգ դը-նելու Chester Beattyի ձեռագրին խան-դարուած էջերուն մէջ, այլ կը մնայ նաեւ անհրաժեշտ վկայ մը. (Տուպլինի) ձեռա-դիրը շատ պակասաւոր է, եւ հայ բնա-դրին կէսը չունի իր համապատասխանը՝ ասորական բնագրին մէջ:

Ոչ ոք այնքան լաւ պատրաստուած կըր-նար ըլլալ, որքան Հայր Լըւուար, տալու մեղի բնագրի մը հրատարակութիւնն ու թարգմանութիւնը, որու ամէն մէկ նըր-րերանգին ծանօթ էր: Իր թարգմանիչի սկզբունքները նոյնը մնացեր են (էջ Է). «Ինչպէս հայ թարգմանութեան համար, ասորական բնագրին թարգմանութեան

միջոց ալ, զոհած եմ վայելչութիւնը՝ ի նպատակ ճշգրտութեան. կարելիին չափ պահեցինք ասորի բնագրին բառերուն կարգը, մեր լատիններէն թարգմանութեան մէջ, եւ նախընտրեցինք պահել, դժուար՝ բայց հաւատարիմ բանաձևերը, միայն թէ հասկնալի ըլլան, փոխարէն դիւրին բանաձևի մը, որ սակայն հեղինակին ար-տայայտութիւնը չի տար մեղի»:

Եթէ սակայն քննենք այս օրէնքներուն զործադրութիւնը, պիտի նշմարենք՝ ա-ռաջին էջերէն, որ հեղինակը ստէպ կ'են-թարկուի իր հրատարակած հայերէն բը-նագրին լատիններէն թարգմանութեան: Ասով ցոյց կու տայ մեղի հեղինակը՝ իր դրած օրէնքին անպատեհութիւնները:

Ընդգծելով այս կերպով դժուար դործ մը, որուն մեր հրատարակողն ու թարգ-մանիչը բախեցաւ սկիզբէն իսկ, եւ որ սա-կայն երկարաշունչ աշխատանքի մը պսա-կումը եղաւ, ուղեցինք արտայայտել մեր երախտագիտութիւնը, որուն արժանի էր արդարեւ, զիւրամատչելի դարձնելով կրկնապէս՝ Ս. Եփրեմի կորսուած եւ վե-րստին վանուած հարադատ բնագրերը:

P. DEVOS

Հայացուց Հ. Վ. Ո.

1. Եւրոպական բոլոր Estranghelo, կը նշանակէ՝ ասորական ձեռագիրներուն համար՝ Ե. էն միւ-շեւ Բ. դար, Աւետարանին ձեռագիրներու դրութեան ձևը: (An. Boll. 1964, Fasc. 1-2, pg. 246).

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՍՍՅԱՍ ԵՆՔ

ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԴՈԿՏ. ԱՇՈՏ. - Մշակութային խը-ղերներ: Թեհրան, Տպ. Ալիք, 1962, էջ 79:

ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԶՕՐԱՅ Ս. - Ներշնչման պահեր (բա-նաստեղծութիւններ), Գիրք Ա.: Պէյրութ, տպ. Տօնիկեան, 1962, էջ 87:

ԳԱՐԱԿԵՕԶԵԱՆ ՎԱՐԴԵՐԵԱՍ. - Զոյգ աչքերէս (բերթումներ): Իսթանպուլ, տպ. Սեբու, 1962, էջ 41:

ԳԱՐԱԿԵՕԶԵԱՆ ՎԱՐԴԵՐԵԱՍ. - Շնիկիւն հեւ: Իս-թանպուլ, 1962, էջ 16 (փոքրագիր):

ԳՈՒՅՈՒՄՎԱՆԻ ՀՐԱՆԴ. - Կեանքի ճանապարհին (Պատմութեան քննարկ): Փարիզ, տպ. Պ. Էլեկեան, 1962, էջ 229:

ԴԱՐՅԻ ԳԵՆՐԳ. - Մերոյ Մշտոյ (Թատերախաղ հինգ արարով): Թեհրան, տպ. Մոզէն, 1963, էջ 134:

ԵՂԱՅԵԱՆ ԲԻԻԶԱՆԴ. - Սերունդի մը դաստիա-րակութիւնը: Անթիլիաս, տպ. Կիլիկ. Հայոց, 1962, էջ 452:

ԶԱՆԳՈՒ Ս. Ք. - Օտարութեան ակերէն (1952-1962): Փարիզ, տպ. Արաքս, 1962, էջ 48 (փո-քրագիր):

ԶԱՏԻՍ ԶԱՐՈՒԹԻՒՆ (ԳՕՇ). - Վերջին արարը: Երուսաղէմ, տպ. Ս. Յակոբեանց, 1961, էջ 92:

ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ ԱՐՓԻԱՐ. - Զուարթ տաղեր (Կա-վառական քերթումներ): 1938, Ֆրանսա:

ԼՈՒՍԻԿ. - Կեանքի էջերէն: Թեհրան, տպ. Իրան-հափ, 1948, էջ 418:

ԼՈՒՍԻԿ. - Թեւածող մաքեր: Պէյրութ, տպ. Հա-մաղ. Ընկերութեան, 1952, էջ 390:

ԿԻՒԼՄԵԶԵԱՆ ՕՆԵԻԿ. - Անճրեւի կաթիլներ: Իս-թանպուլ, տպ. Սեբու, 1962, էջ 30:

ԿԻՒԼՊԵՆԵԱՆ Գ. Կ. - Անցեալէն փայլակներ: Հայ Ինտելիգենցիան, հայ գիտեր, հայ եղբւ: Փարիզ, տպ. Արաքս, 1962, էջ 317:

ՃՐՈՒՆ ԶԱԿՈՒ. - Դիւրեւոյց Հայերէն Գերմա-նիկէն ՅԱԿՈՒ. - Պէյրութ, տպ. Տօնի-կեան, 1963, էջ 244:

ՄԱԿՈՒՆՅԱՆ ՂԱԶԱՐ (ՊԱՏՄՈՂ). - Տրապիզոնի Հա-յոց տեղահանութիւնը: (Գրի առաւ Հ. Կոստյ-կան): Թեհրան, տպ. Ալիք, 1963, էջ 105:

ՄԱՆԱՍ ԵՏԿԱՐ. - Երկնայեղութիւն Ս. Պատարաղի (բառաձայն խոսն խումբի համար, ընկերակցու-թեամբ երգեհոնի): Վիեննա, Միւ. տպ. 1962, էջ 85 (մեծագիր):

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԶԱՐԵՀ. - Քերթումներ: Պէյրութ, տպ. Սեբու, 1962, էջ 127:

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԶԱՐԵՀ. - Սիրոյ ցոյցին մէջ (Թա-տերգ. Երեք արար): Պէյրութ, տպ. Սեբու, 1962, էջ 90:

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԶԱՐԵՀ. - Անդոյ հեռեր (Թատերա-խաղ): Պէյրութ, տպ. Սեբու, 1963, էջ 88:

ՄԵՀԵԱՆ Կ. - Իմաստութեան ուղիով (Հէքեաթ-ներ եւ աւանդութիւններ): Բ. գիրք: Գահիրէ, տպ. Յուսարեք, 1962, էջ 258:

ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ ԺԱԳ. Ս. - Մասիսաճին: Պէյրութ, տպ. Սեբու, 1963, էջ 100:

ՆԱԶԱՐԵՆՅԱՆ ԶԱԿՈՒ. - Սիւրբաբայ աղագ: Ա. հատոր - Ա. գիրք: Պէյրութ, տպ. Հայկ, 1963, էջ 64:

ՇԱՀԻՆԵԱՆ Գ. - Հատարակի վերածական յոգ-ուածներ: Պէյրութ, տպ. հրատ. - Մշակ, 1962, էջ 244:

ՈՒԻԹԵՔԸՐ ԵՏ. - Միջոցը եւ ողին: Տեւոթիկեան Երկրագործի մասին եւ փաստեր Աստուծոյ դոյու-տիկերէն ճաշի. Շահէ Վրդ. Անճախան: Երուսա-թեան: Թրքմէն. Շահէ Վրդ. Անճախան: Երուսա-թեան, տպ. Ս. Յակոբ, 1961, էջ 210 (փոքրագիր):

ՉԱԿՄԱՆԻՍԵԱՆ Գ. Յ. - Է - Հայ լեզուն: Ի յիշա-տակ Ս. Մերոյ Մշտոյի 1600ամեակին: Պէյ-րութ, տպ. Տօնիկեան, 1962, էջ 32:

ՊԱՐՈՆԵԱՆ ԶԱԿՈՒ. - Ազգային Զոյգը եւ Պոստ Պարոնեան ՅԱԿՈՒ. - Ազգային Զոյգը, Հրա-մը Պոստ թարգման մէջ: Իսթանպուլ, տպ. Գուլիս, Արաքսեան Սանուց Միւթեան, տպ. Գուլիս, 1962, էջ 388:

ՊԱՐՈՆԵԱՆ Յ. Յ. - Մեծապատիւ Մուրադիանցի (պատկերազարդեց Ա. Սարգսյան): Գահիրէ, տպ. Սահակ-Մերոյ, 1962, էջ 142:

ՊԱՐԿԵԱՆ ՀԱՅԿ. - Այլեկութը (բերթումներ): Հայկ, 1962, էջ 84:

ՊԻՊԵՆԵԱՆ ԶԱԿՈՒ. - Ծովը (պատմութեան): Գահիրէ, տպ. Կերպարան Սանուց Միւթեան, թիւ 2:

Հրատ. Կերպարան Սանուց Միւթեան, թիւ 2:

ՊՏՈՒԿԵԱՆ ԶԱՐԵՀ Պ. - Կիւիկեան Հայաստանի դրամները: Վիեննա, Միւ. տպ. 1963, էջ XXXII + 496 + XLVIII տախտակ:

ՍԱՐՈՒԽԱՆ ԱԼ. - Տես խօսքեր (պատկերազարդ): Սահիրէ, տպ. Սահակ Մերոյ, 1962, էջ 107:

ՍԱՐՈՒԽԱՆ ԱԼ. - Մեք մեր ակնոցով (պատկե-րազարդ): Գահիրէ, տպ. Սահակ Մերոյ, 1962, էջ 12 + պատկերներ:

ՎԱԶԳԵԱՆ ԿՊԷ. - Հոգեբանութեան դասեր (Բ. տպագրութիւն): Պէյրութ, տպ. Մշակ, 1963, էջ 130:

ՎԱՐԴՈՒՆԻ. - Քնար մայրական: Պէյրութ, տպ. Գրի, 1961, էջ 47:

ՎԱՐԴՈՒՆԻ. - Հայրենաշունչ: Պէյրութ, տպ. Սեբու, 1962, էջ 39:

ՏԱՐՈՆԵՅԻ ԱՂԱՆ. - Հարապատ Պատմութիւն Տա-րոնոյ: (Հեղինակներ Սարգիս եւ Միսակ Բեդ-կան): Գահիրէ, տպ. Սահակ-Մերոյ, 1962, էջ 676:

ՏԵՐ-ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ (ՕՏԱՃԵԱՆ) ՆՈՒԱՐԴ. - Սուգի եւ սիրոյ երգեր: Նիւ Երեք, 1962, էջ 57:

ՓՈՒՍԵԱՆ ԴԵՐԵՆԻԿ ԵՊԻՍԿՈՓՈՍ. - Հանգիստ Իթեկ Մեհեմէդ Կաթուհի: Ազգիս Արաքս, տպ. Արթիւթիք, 1962, էջ 43:

ՓՈՒՍԵԱՆ ԴԵՐԵՆԻԿ ԵՊԻՍԿ. - Մալարիկ Ուղ-գափաւ Եկեղեցին: Պէյրութ, տպ. Տօնիկեան, 1962, էջ 113: